

STANDPUNT · 2 OKTOBER 2026

Reactie Alzheimer Liga Vlaanderen op het CD&V-wetsvoorstel rond euthanasie bij wilsonbekwaamheid door dementie

Alzheimer Liga Vlaanderen stelt vast dat mensen met dementie en hun naasten al jarenlang dezelfde bezorgdheid uiten. Zij willen richting kunnen geven aan hun toekomstige zorg en levenseinde, ook op het moment dat zij die wensen zelf niet langer actief kunnen uitdrukken.

Mensen die de diagnose dementie kregen vertellen ons dat de wet hen vandaag voor een bijzonder moeilijke keuze plaatst: een beslissing nemen op een moment waarop zij daar eigenlijk nog niet aan toe zijn, uit vrees dat die mogelijkheid verloren gaat zodra de wilsbekwaamheid wegvalt. Voor partners, kinderen en andere naasten is dat bijzonder zwaar. Zij getuigen dat de beslissing vaak wordt genomen op het moment dat er nog voldoende levenskwaliteit is en momenten van verbondenheid mogelijk zijn.

Alzheimer Liga Vlaanderen vindt het positief dat het voorstel van minister van Justitie Annelies Verlinden deze signalen ernstig neemt. Dat dit debat vandaag wordt gevoerd, toont dat er wordt geluisterd naar de ervaringen van mensen met dementie en hun naasten. Maar het is dan ook zaak dat een uitbreiding van de huidige wet nu ook effectief wordt gerealiseerd.

Respect voor de wensen van mensen met dementie

Alzheimer Liga Vlaanderen sprak zich in 2024, na overleg met de Vlaamse werkgroep van mantelzorgers van mensen met dementie, al uit over een wettelijk kader dat rekening houdt met de vrijwillig, herhaald en duidelijk geuite wens van mensen die later wilsonbekwaam worden als gevolg van dementie.

Voor Alzheimer Liga Vlaanderen staat het respect voor de persoon en zijn of haar zelfbeschikking daarbij centraal. Mensen moeten de mogelijkheid hebben om tijdig na te denken over hun toekomst, hun wensen te bespreken en erop te kunnen vertrouwen dat die wensen ernstig worden genomen. Wie vooraf een wens over het levenseinde wil vastleggen, verdient evenveel respect, zorg en ondersteuning als wie daar bewust niet voor kiest. Alzheimer Liga Vlaanderen pleit niet voor euthanasie, maar voor kwalitatieve dementiezorg en het recht op zelfbeschikking.

Het huidige debat raakt aan fundamentele vragen over autonomie, waardigheid en keuzevrijheid. Tegelijk herinnert dementie ons eraan dat autonomie en kwetsbaarheid geen tegenpolen zijn. Ook wanneer mensen afhankelijk worden van de zorg van anderen, blijven hun waarden, voorkeuren en waardigheid richtinggevend.

Daarom is het belangrijk dat de stem van mensen met dementie centraal blijft, ook wanneer zij later niet langer in staat zijn om hun wensen opnieuw onder woorden te brengen.

Persoonlijke zorgplanning en zorgvuldigheid zijn essentieel

Een eventuele uitbreiding van de wetgeving kan alleen plaatsvinden binnen een zorgvuldig uitgewerkte context van duidelijke procedures, onafhankelijke beoordeling en sterke waarborgen naar de toekomst toe.

Daarbij verdient ook de actuele beleving van de persoon met dementie bijzondere aandacht. Respect voor vooraf geuite wensen is essentieel, maar ook signalen die de persoon op het moment zelf geeft, mogen niet zomaar worden genegeerd. Wanneer iemand verzet uit of aangeeft iets niet te willen, moet daar op een zorgvuldige manier rekening mee worden gehouden.

Dat benadrukt meteen waarom goede persoonlijke en vroegtijdige zorgplanning, regelmatige gesprekken en multidisciplinaire evaluatie zo belangrijk zijn. Het gaat niet om één momentopname maar om een voortdurend proces waarin de persoon met dementie, diens naasten en betrokken zorgverleners samen zoeken naar wat het best aansluit bij de wensen, waarden en waardigheid van de betrokken persoon. Een zorgvuldig traject waarbij de naasten en de zorgprofessionals worden betrokken is daarbij belangrijk.

De verdere uitwerking van het voorstel zal dan ook met grote aandacht moeten gebeuren, zodat de intenties van de persoon met dementie zo zorgvuldig mogelijk worden gerespecteerd, de actuele beleving van de persoon blijvend wordt meegenomen en tegelijkertijd voldoende bescherming tegen misbruik wordt gegarandeerd.

Goede dementiezorg als basis voor echte keuzevrijheid

Alzheimer Liga Vlaanderen wil ook benadrukken dat een debat over euthanasie nooit los kan worden gezien van de nood aan kwaliteitsvolle dementiezorg. Mensen met dementie en hun naasten hebben recht op een tijdige diagnose, correcte informatie, psychosociale ondersteuning, persoonsgerichte begeleiding en kwalitatieve zorg gedurende het volledige ziekteproces. Ook mantelzorgers verdienen daarbij erkenning, ondersteuning en voldoende ademruimte.

Alleen wanneer mensen kunnen rekenen op voldoende, toegankelijke en passende zorg, kan er sprake zijn van echte keuzevrijheid. Mensen moeten weten dat zij, ongeacht de keuzes die zij maken, kunnen rekenen op de best mogelijke ondersteuning, begeleiding en zorg.

Daarom is kwaliteitsvolle dementiezorg geen randvoorwaarde, maar van essentieel belang. Ze geeft mensen en hun naasten de ruimte om in vertrouwen na te denken over wat voor hen belangrijk is, vandaag én in de toekomst.

De stem van mensen met dementie moet centraal staan

Het voorstel moet nog verder worden besproken binnen de federale regering en het parlement. Alzheimer Liga Vlaanderen zal die verdere uitwerking nauwgezet opvolgen en erop toezien dat de noden en ervaringen van mensen met dementie en hun naasten ook daadwerkelijk worden meegenomen in de wetgeving én in de praktijk.

Alzheimer Liga Vlaanderen vindt het essentieel dat mensen met dementie, mantelzorgers en andere ervaringsdeskundigen actief worden betrokken bij het verdere maatschappelijke en politieke debat. Hun ervaringen liggen aan de basis van deze discussie en moeten ook mee richting geven aan de oplossingen. Een samenleving toont haar menselijkheid niet alleen in hoe zij zorgdraagt voor mensen tijdens hun leven, maar ook in hoe zij omgaat met hun wensen, waardigheid en keuzes aan het levenseinde.